

UNDERRÄTTELSE

2019-06-27 Ärendenr:
NV-05187-19

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Underrättelse till regeringen enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Naturvårdsverket underrättar härmed regeringen enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken om Preem Aktiebolags (bolaget) ansökan om tillstånd till befintlig och utökad verksamhet vid Preemraff i Lysekil som, enligt Naturvårdsverkets bedömning, är en verksamhet som i betraktande av de intressen som miljöbalken enligt 1 kap. 1 § ska främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag.

Skäl för underrättelsen

Enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken ska en myndighet som inom sitt verksamhetsområde får kännedom om en verksamhet som avses i 17 kap. 3 § miljöbalken underrätta regeringen om verksamheten. Enligt 3 § omfattar bland annat underrättelseplikten verksamheter som i betraktande av de intressen som denna balk enligt 1 kap. 1 § ska främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Enligt 4 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska, om det i mål enligt 9 kap. miljöbalken är fråga om tillstånd till miljöfarlig verksamhet vars tillåtlighet enligt Naturvårdsverket bör prövas av regeringen enligt 17 kap. 3 § miljöbalken, Naturvårdsverket i god tid innan målet sätts ut till huvudförhandling eller tillståndsbeslut meddelas anmäla saken till regeringen. För det fall att regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 § miljöbalken ska Mark- och miljööverdomstolen med eget yttrande överlämna frågan till regeringen för prövning (21 kap. 7 § och 23 kap. 7 § miljöbalken).

Bolaget ansökte den 14 december 2016 hos mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, om tillstånd till den aktuella verksamheten (mål nr M 4706-16). Mark- och miljödomstolen höll huvudförhandling den 7-8 november

2017, varefter skriftväxling följde, och gav genom deldom den 9 november 2018 bolaget tillstånd till den ansökta verksamheten.

Mark- och miljödomstolens deldom har överklagats av ett antal parter och Mark- och miljööverdomstolen meddelade den 17 juni 2019 prövningstillstånd i målet (mål nr M 11730-18).

Den ansökta verksamheten förväntas innebära att anläggningens utsläpp av koldioxid ökar från dagens ca 1,7 miljoner ton per år till 3,4 miljoner ton per år. Enligt bolaget motverkas knappt hälften av utsläppsökningen av mindre utsläpp i användarledet. Bolaget har angett att det är en prioriterad fråga att utreda vilka åtgärder som kan vara tänkbara för att på kortare och längre sikt reducera koldioxidutsläppen.

Bolagets verksamhet och dess utsläpp av koldioxid har vid en tidigare tillåtlighetsprövning i samband med en annan utbyggnad av dess verksamhet varit föremål för bedömning vid Miljööverdomstolen (MÖD 2008:40). Ett antal parter invände mot att projektet stred mot klimatmålen och mot hushållnings- och kretsloppsprinciperna. Miljööverdomstolen gjorde följande bedömning med anledning av detta.

”Även om det finns ett globalt behov av att upphöra med förbränning av fossila material, som bolagets råvara och produkter, kommer det under en överskådlig framtid att finnas ett behov av sådana produkter. Bolagets projekt innebär i det perspektivet en god hushållning, eftersom råoljan kommer att förädlas till mer kvalificerade produkter. Raffinaderiet har en för branschen hög energieffektivitet. Det finns därmed inte några övergripande principer som hindrar tillåtligheten av projektet som sådant.”

Bolagets verksamhet omfattas dessutom av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, vilket innebär att det inte med stöd av miljöbalken är möjligt att med villkor begränsa utsläppen av koldioxid.

Naturvårdsverket kan konstatera att riksdagen sommaren 2017 beslutade att införa ett klimatpolitiskt ramverk för Sveriges nya klimatmål till 2030, 2040 och 2045, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen (2017:720) trädde i kraft den 1 januari 2018. Vidare bedöms Miljömålet Begränsad klimatpåverkan inte kunna nås med befintliga och beslutade styrmedel.

Naturvårdsverket bedömning är, mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan, att prövningen av den ansökta verksamheten och dess utsläpp av koldioxid är komplex och att det tillkommit omständigheter i ett relativt sent skede av mark- och miljödomstolens prövning. Naturvårdsverket gör därför nu bedömningen att projektet är en verksamhet som i betraktande av de intressen som miljöbalken enligt 1 kap. 1 § ska främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag, detta till följd av den ansökta verksamhetens klimatpåverkan. Den ansökta verksamheten som sådan, dvs. bortsett från de eventuella

klimatmässiga fördelar av de producerade produkterna i förhållande till jämförbara produkter, innebär en fördubbling av verksamhetens koldioxidutsläpp jämfört med den nuvarande verksamheten. Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling och de svenska miljö kvalitetsmålen konkretiserar vad hållbar utveckling enligt 1 kap. 1 § miljöbalken innebär.¹ Nationella klimatmål, som har beslutats i enlighet med klimatlagen, är en del av miljömålssystemet. Eftersom förutsättningarna enligt 17 kap. 3 § miljöbalken är uppfyllda ska Naturvårdsverket underrätta regeringen enligt 17 kap. 5 § första stycket miljöbalken.

Naturvårdsverket är medveten om att underrättelsen görs i ett sent skede av prövningsprocessen och är av uppfattningen att det generellt sätt är att föredra att en underrättelse sker i mark- och miljödomstolen. Mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan, och då bl.a. tillåtligheten av den ansökta verksamheten är föremål för prövningen i Mark- och miljööverdomstolen, är Naturvårdsverkets bedömning att det i detta fall likväl är lämpligt att underrätta regeringen.

Beslut om denna underrättelse har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Stefan Nyström, föredragande, enhetschefen Karin Dunér, tekniska handläggaren Sven Bomark och miljöjuristen Petter Larsson Garcia.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Björn Risinger

Stefan Nyström

Kopia till:
Preem Aktiebolag
Advokat Louis Vasseur
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Mark- och miljööverdomstolen

¹ Jfr. Prop. 1997/98:45 Miljöbalk del 2, s. 8, och Prop. 2004/05:150, Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag, s. 375.